

Piispa Robert A Rimbo: Messu on tärkeä

Papiston päivät, 2.10.2012, Helsinki

Käännös (ydinkohdat) Antti Pajunen

Piispa Rimbo on kiitollinen mahdollisuudesta olla täällä ja jakaa ajatuksiaan siitä, miksi messu on tärkeää.

Hän haluaa korostaa, että on pastori, ei akateeminen tutkija, ja puhuu kokemuksistaan Yhdysvaltojen evankelisluterilaisen kirkon jumalanpalveluselämästä. Jumalanpalveluselämän haasteet ja mahdollisuudet ovat todennäköisesti pitkälti samanlaisia täällä Suomessa

Kaiken pohjalla on se, että messu on tärkeä, koska Jumala on tärkeä.

Hiljennymme rukoukseen Franciscus Assisilaisen sanoin ...

Toive nro 1: Lähetystyö postmodernina aikakautena

Miten kirkko voisi tavoittaa ihmiset postmodernilla ajalla?

Postmodernille ajalle on tyypillistä totuuden ja merkitysten näkeminen suhteellisina.

Kyseessä vastareaktio valistuksen ja modernismin kehityskolle, joka on murtunut maailmansotien, massatyöttömyyden ja yleisen epävarmuuden puristuksessa.

Postmodernina aikana ihminen ei usko aatteisiin tai yhteiseen hyvään vaan pikemminkin viihdyttää itsensä hengiltä. Hän vastustaa auktoriteetteja ja suhtautuu totuusväitteisiin kyynisesti: "Kristinuskko voi olla sinun totuutesi mutta ei minun." Tilalla on merkityksettömyyden tunne ja haluttomuus luottaa mihinkään.

Toive nro 2: Uusia tuulia jumalanpalveluksen tyylissä

Jumalanpalveluksia alettiin uudistaa USA:n Evankelisluterilaisessa kirkossa jo 60-luvulta lähtien sanankuulijoiden määrän vähetessä.

Joskus nämä uudistukset ovat olleet huonosti harkittuja, pinnallisia, markkinahenkisiä ja ne ovat hämärtäneet kirkon identiteettiä Jumalan kansana. Vanhasta on luovuttu turhan hätäisesti uudistumisvaatimusten puristuksessa.

Nyttemmin on havaittu, että vanha ja uusi täydentävät toisiaan ja että on syytä luopua niiden jyrkästä vastakkainasettelusta.

Jumalan kansa ei ole aikaan sidottu, joten kirkon samanaikaisesti hyödynnettävä menneiden sukupolvien hengellisiä aarteita ja uudistuttava tuleviakin sukupolvia ajatellen.

Vaikka evankeliointi on tärkeää, jumalanpalveluksen ensisijainen tehtävä ei ole uusien ihmisten houkutteleva kirkkoon. Ajatus ns. etsijöille suunnatusta vaihtoehtoisesta matalan kynnyksen

jumalanpalveluksesta on väärä. Tutkimusten mukaan kahta erilaista jumalanpalvelusta, ”perinteistä” ja ”nykyaikaista” viettävät seurakunnat eivät merkittävästi kasva.

Jumalanpalvelusta vietetään siksi, että Jumala on kiitoksemme ja ylistyksemme arvoinen. Varsinainen evankeliointi tapahtuu arjessa ja erillisissä evankelointitapahtumissa, joiden kautta ehkä saadaan uusia ihmisiä tulemaan jumalanpalvelukseen.

Evankeliointi on siis keino, yhteinen jumalanpalvelus päämäärä.

Toive nro 3: Käyttäjystävällisyys

Ajatus, jonka mukaan jumalanpalveluksen olisi oltava mahdollisimman ”käyttäjystävällinen” on väärä.

On hyvä, että jumalanpalvelus on hyvin valmisteltu ja sinne on helppo tulla.

Kuitenkin Jumalan kohtaaminen ei aina ole eikä sen pidäkään olla helppoa ja mukavaa. Jeesus vertasi itseään kompastuskiveen.

Toive nro 4: Käsitteen ”jumalanpalvelus” määrittäminen

Mitä jumalanpalvelus on?

Englannin sana ”worship” viittaa arvostamiseen ja ylistämiseen. Jumalanpalvelus on Jumalan ylistämistä ja samalla Jumala vahvistaa meitä elämää ja hänen palvelemistaan varten.

Jumalanpalvelus suuntautuu aina Jumalaa kohti. Hyvä jumalanpalvelus hoitaa ja ruokkii uskonyhteisöä ja samalla vahvistaa sitä todistamiseen ja rakkauden tekoihin.

Jumalanpalvelus on rituaali, ei viihdettä. Sen ei tarvitse joka kerta yllättää. Jumalanpalvelus tuo meidät uskon ikaikaisten sanojen ja merkkien ääreen, jotta oppisimme ne sydämässämme. Meidän on toteutettava palveluksen sanat, kuvat ja eleet niin selkeästi, että ne puhuvat omasta puolestaan.

Jumalanpalvelus on rukousta, yhteistä rukousta, Sanan kuulemista rukoillen, maailman puolesta rukoilemisista, kiitosrukousta Jumalan lahjoista ja rukousta jokapäiväisen palvelutehtävämme puolesta.

Paikalla ei ole väliä, jos se on Jumalan kansan yhteisen rukouksen paikka.

Jumalanpalveluksessa siinä olevia arkisiin elementteihin, kuten kirjoihin, lauluun, alttarikukkiin, liikkeisiin, koskettamiseen ja muuhun tulee suhtautua huolella Jumalan läsnäolon vuoksi.

Jumalanpalvelus on sananmukaisesti palvelua: Jumala palvelee meitä, me palvelemme Jumalaa ja sekä Jumala että me tarjoudumme palvelemaan maailmaa.

Toive nro 5: Palvelusta totuudessa

Postmodernissakin maailmassa kristinuskon totuudesta on pidettävä kiinni ihmisiä kohdattaessa.

Kristittyjen menneet ja nykyiset pahat teot on myönnettävä osoituksena ihmisen luonnon perinpohjaisesta syntisyydestä.

Totuus paljastaa, että tietomme ja ymmärryksemme on vajavaista. Silti on pitäydyttävä Jumalan totuudessa ja tunnustettava Kristus tieksi, totuudeksi ja elämäksi.

Postmoderniin yleisen totuuden kieltämiseen on nöyrästi vastattava kertomalla Kolmiyhteisestä Jumalasta, joka rakkaudestaan jokaista kohtaan luo, vapauttaa ja yhdistää meidät.

Uskomme Raamatussa ilmoitettuun, lupauksensa pitävään Jumalaan ja kuolleista nousseeseen Jeesukseen Kristukseen, kuten myös tulevaisuudessa Jeesuksen paluussa tapahtuvaan lopulliseen täyttymykseen.

Tämä jo tässä elämässä alkanut Jumalan valta antaa meille jo nyt kaiken sen, mitä me todella tarvitsemme.

Jumala, joka on samalla mysteeri, laskeutuu luoksemme ja ilmaisee itsensä, mikä kutsuu meidät palvelemaan häntä. Jumalanpalveluksen toteutuksessa on aina muistettava, että Jumala on palveluksemme aikaansaaja ja kiitoksemme arvoinen.

Kaikkien palvelusten elementtien kuuluu toimia Jumalan totuuden välikappaleena.

Pinnalliset ja vain itseensä viittaavat elementit palveluksessa riistävät seurakunnalta Jumalan kokemisen.

Hyvässä Jumalanpalveluksessa opimme yhdessä, rukoillen ja kiittäen, koko ajan lisää Jumalasta ymmärtämättä häntä koskaan täysin.

Meidän vastuullamme on valita uudesta ja vanhasta niin, että Jumala pysyy palveluksemme keskipisteenä ja niin, että me yhteisönä ja yksilönä rakennumme ja vahvistumme tarjoamaan maailmalle totuuden.

Maailma kaipaa vakautta, turvaa, oikeutta, uskoa, toivoa ja rakkautta, jotka syvimmillään vain tosi Jumala voi maailmalle antaa.

Toive 6: Kasvattava jumalanpalvelus

Jumalanpalveluksen kuuluu olla myös kasvattava

Esimerkkinä vääränlaisesta jumalanpalveluksesta käyvät Kristuksen kärsimystien sivuuttavat, ihmiseen ja toisarvoisiin asioihin keskittyvät pääsisäispaaston aikaiset jumalanpalvelukset.

Paastonajan jumalanpalvelusten pitäisi opettaa meitä ajattelemaan, että Kristus kärsi meidän puolestamme. Tämän unohtaminen tekee armosta halvan.

Postmodernismi sivuttaa synnin ja epäonnistumisen, mutta jättää ihmisille pettymyksen ja merkityksettömyyden tunteen. Pääsiäisen sanoma anteeksiannosta on lääke, jonka kirkko voi maailmalle tarjota.

Toive 7: Tarkoituksellinen seurakunta

Uskontososiologi Diana Butler Bass on analysoinut erilaisia seurakuntia.

”Tarkoituksellinen” seurakunta on samalla tunnustuksellinen ja kontekstuaalinen.

Elinvoimaiset seurakunnat voidaan Bassin mukaan jakaa kolmeen luokkaan: evankelikaalinen, uudistusmielinen sekä psykologiaa ja sosiaalitieteitä hyödyntävä ”diagnostinen” seurakunta.

Kuitenkin seurakunnan kasvu ei ole kiistattomasti sidoksissa siihen, mihin luokkaan se kuuluu. Esimerkiksi jossakin teologisesti liberaali seurakunta kasvaa, jossakin taas kuihtuu. Jossakin liturgisesti perinteinen seurakunta saattaa olla vahvoilla. Vahva johtajuuskaan ei takaa kaikkialla seurakunnan elinvoimaisuutta.

Olisiko tarkoituksellinen eli intentionaalinen seurakunta paras vaihtoehto?

Jokainen tarkoituksellinen seurakunta on omanlaisensa (kontekstuaalinen) mutta samalla niillä on selkeä tunnustuksellinen identiteetti. Jumalanpalvelukseen suhtaudutaan hartaudella.

Ne eivät ole täydellisiä, ihmisten välisiä konflikteja on siinä missä muuallakin.

Ne eivät halua identifioitua mihinkään kirkolliseen leiriin (konservatiivi, liberaali) tai puolueohjelmaan.

Ne eivät omaksu valmista identiteettiä vaan se syntyy yksilöiden ja yhteisön tietoisien valintojen kautta.

Ne ovat teologisesti maltillisia ja liturgisesti ”uustraditionaalisia”, koska ne hyödyntävät käytännössään vanhaa kristillistä traditiota.

Toive 8: Huomio kieleen.

Sanalliseen ja visuaaliseen kieleen on kiinnitettävä huomiota: miten puhumme Jumalasta.

Tradition kirjallisia aarteita on osattava hyödyntää nykyajassa.

Nykyajan visuaalisuutta olisi osattava hyödyntää tavalla, joka ei olisi pinnallinen vaan osaisi yhdistää tradition nykypäivään.

Elekielikin on huomioitava. Liturgiassa toimivien olisi opittava näyttelijöiltä ja tanssijoilta. Tästä kirjavinkkejä:

Gabe Huck: *Liturgy with Style and Grace*

William Seth Adams: *Shaped by Images*

Toive 9: Yhteisön rakentaminen ja yksilön kunnioittaminen

Nykyaikana sekä yksilö että yhteisö on otettava huomioon.

Jumalanpalvelus tuo yksilön osaksi yhteisöä.

Kirkon yhteisö ei saa sitoutua kansallisuuteen, alueeseen tai ideologiaan. Seurakunnassa jokainen on tasa-arvoinen Jumalan edessä ja jokaisen hyvinvointi on tärkeä.

Thomas Schattauer on kirjoittanut kirjassaan *Inside Out, Worship in an Age of Mission*, kuinka jumalanpalveluksen yhteisöllinen luonne korostaa samanaikaisesti olemassaolomme yhteisöllisyyttä ja yksilön arvokkuuden ja hyvinvoinnin merkitystä.

Yhteenvetona: jumalanpalveluksessa on tärkeää olla tilaa rituaalille ja rukoukselle, pyhälle odotukselle, monikerroksisuudelle ja totuudelle. Sen on muokattava meitä Kristuksen kaltaiseksi. Seurakunnan on oltava yhteisö, joka tämän päivän tunnustaa uskonsa ristiinnaulittuun ja ylösnousseeseen Kristukseen. Meidän on kiinnitettävä huomiomme kieleen ja arvostettava hengellistä traditiotamme. Meidän on oltava yhteisöjä Kristuksessa, jotka samalla iloitsevat jokaisen yksilön läsnäolosta.

Toive nro 10: Mystagogia

Jumalanpalvelus on tärkeä, koska Jumala on tärkeä.

Tehtävämme on johdattaa ihmisiä kasvavaan suhteeseen Jumalan kanssa, joka ansaitsee kaiken kiitoksemme. Juuri tästä Jumalasta meidän on puhuttava.

Me emme kuitenkaan pohjimmiltamme kykene puhumaan Jumalasta, joka on käsityskykymme tavoittamattomissa.

Teemme helposti epäjumalia itsellemme ja odotamme niiltä turvaa.

Ihmisten yritykset kuvata Jumalaa tai todistaa hänen olemassaolonsa jäävät vajaiksi.

Voimme kuitenkin kuvailla, Raamattua tai omia kokemuksia hyödyntäen, miltä Jumalan läsnäolo tuntuu. Tämä on jumalanpalvelusta.

Joskus Jumala on elämässämme lukemattomin eri tavoin. Tämä moninaisuus heijastaa Jumalan kolmiyhteisyyttä.

Samalla Jumala on kuitenkin yksi, vaikka järkemme ei ymmärrä häntä. Meidän on kuitenkin avattava mieleemme hänelle, vaikkemme häntä käsitä. Tämä on mystagogiaa.

Me turhaan velvoitamme itsemme pastoreina puhumaan Jumalasta, kun oikeasti pystymme vain hipaisemaan Hänen mysteeriiään.

Jumala haluaa kuitenkin tuoda elävän henkensä jumalanpalvelukseemme runsain mitoin.

Meidän on käännättävä pois vääristä jumalistamme kohti elävää Jumalaa.

Tuntemme Jumalan läsnäolon parhaiten palvellessamme häntä, kuten monet Raamatun kirjoittajat ovat kuvanneet.

Jeesuksessa tuntemme Jumalan parhaiten, Jumalan, joka kulkee rinnallamme.

Monilla on kuva Jumalasta pelottavana tuomitsijana.

Hän kuitenkin osoitti hyvyytensä antamalla meille ainoan Poikansa, joka on läsnä Sanassa ja Sakramentissa.

Ylösnousseen Kristuksen vuoksi me kokoontumme palvelukseen kerta toisensa jälkeen.

Jumalanpalvelus on tärkeä, koska Jumala on tärkeä.

Jumala siunatkoon teitä palveluksissanne. Oli ilo olla kanssanne.

Piispa, Tri Robert Alan Rimbo,

Metropolitan New York Synod, Evangelical Lutheran Church in America